

φωτό: ΑΠΕ-ΜΠΕ, Αλέξανδρος Βλάχος

Με αφορμή την τιμητική συναυλία για τον Μίκη Θεοδωράκη

Γράφει η **Μαριάννα Τζιαντζή**

Χιλιάδες άνθρωποι αποθέωσαν τον Μίκη Θεοδωράκη στην τιμητική συναυλία της Δευτέρας στο Παναθηναϊκό Στάδιο. Είναι αυτονόητο ότι κάθε τιμή τού αξίζει. Για την προσφορά του στην τέχνη, για την προσφορά του στους λαϊκούς αγώνες και τη δημοκρατία – και δεν εννοώ τη μνημονιακή δημοκρατία. Άλλοι όμως θα έπρεπε ή μάλλον θα ήθελα εκείνες τις στιγμές να βρίσκονταν πλάι στον μεγάλο συνθέτη (και ίσως νοερά να βρίσκονταν). Η πολιτική ηγεσία εκπροσωπήθηκε με το παραπάνω: Βούτσης, Μεϊμαράκης, Φώφη Γεννηματά, Κουτσούμπας. Έλειπαν όμως τα παιδιά του Μίκη. Όχι τα βιολογικά του τέκνα, αλλά εκείνα που έγιναν πνοή της πνοής της τέχνης του, οι μουσικοί και οι ερμηνευτές των τραγουδιών του.

Θα ήθελα να δω εκεί, πλάι στον Μίκη, τη Μαρία Φαραντούρη, τον Αντώνη Καλογιάννη, τον Πέτρο Πανδή, την Αφροδίτη Μάνου, εκείνους που στα χρόνια της δικτατορίας τον ακολουθούσαν στις συναυλίες που έδινε σε όλο τον κόσμο. Να ακούσω και να δω το αριστερό μπουζούκι του, τον Λάκη Καρνέζη και τον Κώστα Παπαδόπουλο, το δεξί. Ίσως τότε να βλέπαμε εκεί κοντά και τους ίσκιους του Γρηγόρη Μπιθικώτση και της Μαρίας Δημητριάδη που έχουν φύγει εδώ και χρόνια. Αλλά και τους ίσκιους εκείνων για τους οποίους έγραψε τραγούδια ο Θεοδωράκης: τον Λαμπράκη, τον Μανδηλαρά, τον Αλέξανδρο Παναγούλη.

Όλοι αυτοί ήταν απόντες. Όχι μόνο οι μάρτυρες, οι ήρωες του χθες, αλλά οι ανώνυμοι μάρτυρες του σήμερα που δεν έχουν καν την ευκαιρία να γίνουν ήρωες. Τον άνεργο Αντρέα που δεν τον «χτυπούν το βράδυ στην ταράτσα», αλλά τον χτυπούν όλη μέρα. Σήμερα και αύριο, όπως θα χτυπούν τα παιδιά και τα εγγόνια του. Τον χτυπούν δυνάμεις που «δεν έχουν μάτια, στόμα και λαιμό», δυνάμεις που μπροστά τους έχουν γονατίσει οι πολιτικοί που έχουν και μάτια, στόμα και λαιμό και οι οποίοι έδωσαν το παρών στο Καλλιμάρμαρο.

Είδαμε τον Προκόπη να σηκώνεται όρθιος και να αγκαλιάζει τον καθηλωμένο στο αμαξίδιο καλλιτέχνη, με απέραντη στοργή σαν νά 'θελε να τον υιοθετήσει. Είδαμε τον λαμπερό Ρουβά, με το μόνιμο θριαμβευτικό χαμόγελο της επιτυχίας, να χαιρετά με σεβασμό τον συνθέτη.

Ο πολιτικός Μίκης ήταν απών. Κι όμως δεν πέρασε δυο μήνες από τότε που ο Μίκης Θεοδωράκης, μαζί του και «21 προσωπικότητες» (επιστήμονες, πανεπιστημιακοί, καλλιτέχνες) μας καλούσαν σε συγκέντρωση έξω από τη Βουλή, την ημέρα ψήφισης του 4ου μνημονίου. Εκείνοι που ανταποκρίθηκαν σε εκείνο το κάλεσμα ήταν πολύ λιγότεροι από όσους πήγαν στη συναυλία κι αυτό σημαίνει ότι ο πολιτικός λόγος του Μίκη Θεοδωράκη γίνεται ανώδυνος όπως ανώδυνη θέλησαν οι διοργανωτές της συναυλίας να γίνει η μουσική του.

Όμως αυτοί που «παίξανε με τα όνειρα του ελληνικού λαού», όπως έλεγε το κάλεσμα, ήταν εκεί τη Δευτέρα, παίζοντας με τα όνειρα του ανθρώπου τον οποίο τυπικά τιμούσαν.

Στο νου μου έρχονται οι στίχοι ενός τραγουδιού του Μάνου Λοΐζου, λιγάκι αλλαγμένοι: «*Τι ξέρουν οι λευκοί απ' το λαό, τι ξέρουν απ' τα πάθη του, τι ξέρουν;*». Τι ξέρει ο Ρουβάς, τι ξέρει ο Πάκης, τι ξέρει η Φώφη; Ήξερε όμως ο Γιάννης Νεγρεπόντης, που έχει γράψει τους κανονικούς στίχους.^[1]

Μπορεί ο ίδιος ο Μίκης να γίνεται περίλαμπρο, σεπτό μνημείο. Μπορεί το αποδεκτό, το εθνικό του ανάστημα, να επισκιάζει το τωρινό πολιτικό του ανάστημα, το οποίο δεν έχει νεκρωθεί. Ας ελπίσουμε ότι τα τραγούδια του δεν θα γίνουν μνημείο, δεν θα φυλακιστούν στο χώρο της νοσταλγίας.

.....

^[1] “*Τι ξέρουν οι λευκοί απ' το Χριστό
τι ξέρουν απ' τα πάθη του, τι ξέρουν;*”